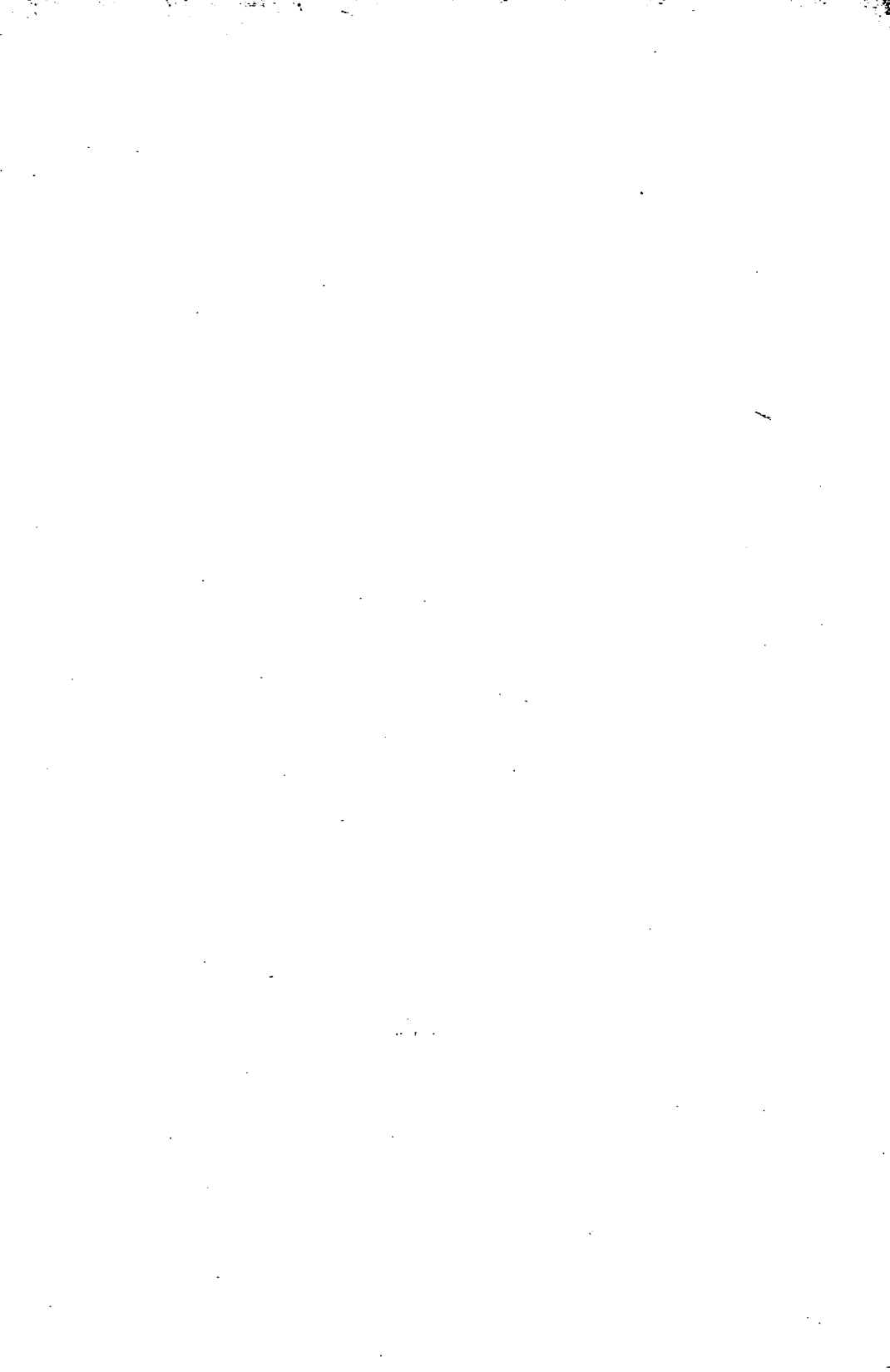

ADATOK A KÖZÉPISKOLÁSOK BARÁTI KAPCSOLATAINAK TÖBBSZEMPONTU
ELEMZÉSÉHEZ[†]

Sebőné, Szenes Márta

Elhangzott a Magyar Pszichológiai Társaság VI. Tudományos
Konferenciáján, Budapest, 1983 március.

A vizsgálatunkban szereplő középiskolás korosztály a személyiségfejlődés, illetve a szocializációs folyamat fontos szakaszában van, amelyben napjainkban különösen nagy jelentőségre tesz szert a kortárscsoport, a barátok hatása. Az intim tartós kapcsolatok fonalán kötődnek a tanulók a tágabb közösséghez, a többi társhoz. A baráti kapcsolatok szűrőrendszerként funkcionálnak a szociális környezet hatásait illetően, melyek közül bizonyos ingerek felerősödnek, mások háttérbe szorulnak. A társas kapcsolatok segítenek az önismeret, az értékrendszer, a gondolkodásmód, az izlés fejlődésében. Ezekben a szoros, interperszonális kapcsolatokban elsajátított készségek felkészítik a fiatalt a későbbi társas kapcsolataira.

A baráti kapcsolatok kutatásával foglalkozó hazai szakirodalom vizsgálódása során általában valamilyen - a barátságot meghatározó vagy befolyásoló - szociológiai faktort /Gazsó-Pataki-Várhegyi, 1971/, pedagógiai faktort /Vastagh, 1980/, vagy pszichológiai faktort helyez a figyelem előterébe /Faragó-László, 1979/. Kevés kutatás lép fel olyan igényre, hogy párhuzamosan vizsgálja a pszichikus, a szociológiai, és esetleg a pedagógiai determinánsokat, amelyek elősegíthetnék a barátság komplexebb elemzését. Ilyen többszemponú megközelítés jellemzi I.SZ. KON /1977/ monográfiáját. Kutatásunk során mi is a többoldalu megközelítésre törekedtünk.

Ennek megfelelően kutatási feladataink a következő részterületekre irányultak: a/ a barátság fogalmának tanulói értelmezése, b/ a szülői minta szerepe a társaskapcsolatok alakításában, c/ a barátok közötti személyiség-hasonlóság, illetve komplementaritás.

Vizsgálódásainkat 3 fázisban többféle módszer alkalmazásával végeztük el: a/ szociometriai kérdőív, b/ attitűd skála, c/ tulajdonságlista értékelés, d/ érdeklődésvizsgálat, e/ mondásválasztás, f/ valamint interjú. Adataink egy részét saját eszközeinkkel és módszereinkkel dolgoztuk fel, illetve adataink egy bizonyos csoportját számítógépes programmal végeztük.

Kutatásunk első fázisában 272 /91 fiú, 181 leány/ tanuló-t vontunk be 8 középiskolai osztályból, amely 4 első és 4 második osztályt jelentett. Az osztályok fele általános tantervű gimnáziumi osztály volt, másik fele pedig szakközépiskola.

Kutatási feladataink, módszereink, valamint populációnk rövid bemutatása után néhány fontosabb eredmény kiemelésével éreztetni szeretnénk a probléma megközelítésének sokoldalúságát.

Az egyik ilyen részterület, a barátság fogalmának értelmezése.

A vizsgálatban résztvevő minden tanulót arra kértük, hogy határozza meg mit jelent számára a barátság.

Rang-sor	Leggyakoribb válaszok	Piuk	Lányok
1.	Kölcsönös bizalom, egymás segítése	2.	1.
2.	A társ alapos ismerete, elfogadása	1.	3.
3.	Szeretet és tisztelet a másik iránt	4.	2.
4.	A szabadidő közös eltöltése	3.	4.
5.	Hosszabb előzetes ismeretség	5.	5.

1.sz. táblázat

A kérdésre kapott válaszokat tartalom szerinti csoportosításban az 1.sz. táblázatban láthatjuk. A meghatározásokban leggyakrabban előforduló tartalmi elem a kölcsönös bizalom, az egymás segítése, majd a társ alapos ismerete, elfogadása. Ezt

követi a szeretet, tisztelet és őszinteség a másik iránt. Negyedik leggyakoribb összetevő a szabadidő közös eltöltése, valamint az, hogy néhányan a barátság feltételének tartják a társ régebbi ismeretét. Az osztályok között említésre méltó eltérést nem találtunk a válaszok megoszlása vonatkozásában. Ugyanakkor fel kell hívni a figyelmet a fiuk és leányok eltérő válaszaira. A lányok fontosabbnak ítélik a szeretet, az őszinteség, illetve a másik iránti tisztelet kritériumát, mint a társ alapos ismeretét. Ugyanakkor a fiuk éppen az utóbbit tartják lényegesebbnek. Vagyis a lányok nagyobb hangsúlyt helyeznek a barátság emocionális oldalára, míg a fiuk az intellektuális vonatkozásokat emelik ki. Ez a tendencia felfedezhető más eszközökkel nyert eredményeinkben is.

Ezt követően térjünk át egy másik szintén fontos rész-probléma eredményeinek rövid vázolására. Ugy ítéljük meg, hogy a tanulók társas kapcsolatainak alakulása szempontjából nem csupán az iskolai környezetnek, hanem a családnak mint a szocializációs folyamat elsődleges szinterének is nagyon lényeges szerepe van. A családban megtanult társas-kapcsolatteremtési módozatok a család nyitott illetve zárt viszonyulása a világ felé, s lényegében a család egész társas belső struktúrája determinálja a gyermek barátválasztását.

A mintánkban szereplő fiatalok döntő többsége olyan családi tapasztalattal rendelkezik, ahol szüleik csak minimális időt fordítanak szabadidejükből a baráti kapcsolatok ápolására. A 2.sz. táblázatban a szülők baráti kapcsolatainak megoszlását tüntettük fel. Társadalmi rétegektől függetlenül a családok 83 %-a a rokonaikkal tart fenn baráti kapcsolatot. Régi iskolai barátságok ápolására csak minden 5. családban találunk példát. Ha eredményeinket társadalmi rétegenként is elemezzük, megállapítható, hogy a kapcsolatok 90 %-a azonos vagy hasonló társadalmi státusu, intellektusu, illetve anyagi helyzetű családok között jön létre. Legritkábban jön létre barátság munkahelyi vezető és beosztottja között.

Az imént említett társas kapcsolatteremtési minta közvetett módon befolyásolja a tanulók barátválasztását, ami annyit jelent, hogy ők is megpróbálják nem tudatos formában érvényesíteni választásaikban a szülők értékeit.

2.sz. táblázat

Ranghely	Kapcsolat, ismeretség	%	Ranghely	Barátság	%
1.	rokonok	91	1.	rokonok	84
2.	közvetlen munkatársak	73	2.	szomszédok	33
3.	munkahelyen kívüli ismeretség	66	3.	munkahelyen kívüli ismeretség	31
4.	szomszédok	55	4.	közvetlen munkatársak	20
5.	munkahelyi vezető	38	5.	régi osztálytársak	18
6.	régi osztálytársak	37	6.	beosztottak	10
7.	beosztott	32	7.	egyéb	8
8.	egyéb	13	8.	munkahelyi vezető	5

Ezen a csatornán túl létezik a családnak egy tudatos, szándékos befolyásoló hatása is a gyermekek barátválasztására, társas kapcsolatainak alakítására, amely ráhatás meghatározza az adott barátság jellegét, illeszkedését az egyéb kapcsolatok rendszerébe. A kérdőív és az interjú tapasztalatai azt mutatják, hogy a család mindaddig elfogadó és toleráns a fiatal baráti kapcsolatai iránt, amíg az nem követel a családtól nagyobb fokú alkalmazkodást, mint amelyet integritásának sérülése nélkül el tud viselni. Direkt módon avatkozik be abban az esetben, ha az adott kapcsolat veszélyezteti a családban uralkodó érték és normarendszert. Tapasztalatunk szerint azok a családok kevésbé toleránsak a fiatal baráti kapcsolataival szemben, akik maguk is zárt életet élnek s a szülőknek nincs baráti köre, illetve felszínes kapcsolataik nem épülnek be a család mindennapi érintkezési szférájába.

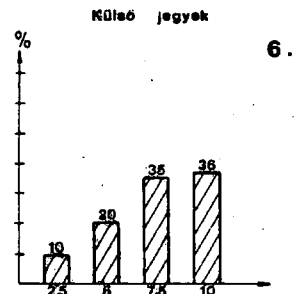
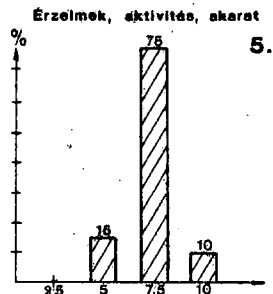
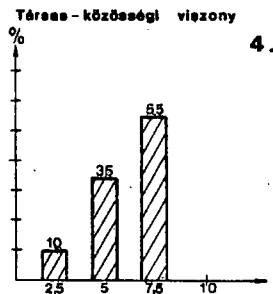
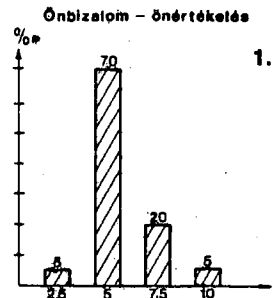
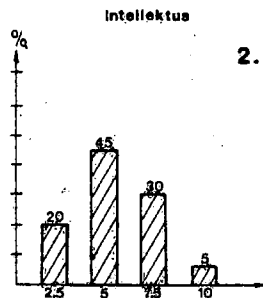
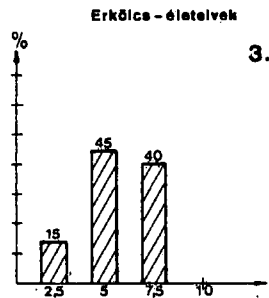
Miután néhány ponton bemutattuk a család szerepét a baráti kapcsolatok alakításában, megvizsgáljuk, hogy mi jellemzi a baráti kapcsolatok belső világát.

Vizsgálatunkhoz 100 tulajdonságból álló listát alkalmaztunk, amelynek segítségével minden tanuló 5 fokú skálán eldönthette, hogy az adott tulajdonság milyen mértékben jellemző rá, vagy barátjára. A 100 személyiségjegyet 6 tulajdonságnyalábba sorolható, s így az eredmények értékelése során lényegében a tulajdonságnyalábok közötti hasonlóság, illetve eltérés mértékére utalunk. A kutatás során kapott adatok alapján többféle páronkénti összehasonlításra nyílt lehetőségünk. Így képet kaptunk a baráti párok önjellemzéseinek távolságáról, a társjellemezések távolságáról, valamint az ön- és társjellemezések távolságáról, amely számításokat az Euklideszi távolságszámítási módszer segítségével végeztünk.

Tekintsük át milyen eltérő eredményeket kapunk, ha a baráti párok önjellemzéseit hasonlítjuk össze, és akkor, ha a társjellemezések távolságát vizsgáljuk. Ezt az elemzést segíti a 3. és 4.sz. ábrán látható grafikon, amelyről egyértelműen leolvasható az egyes tulajdonságnyalábokban kapott távolság értéke. A távolságok minimális és maximális értéke alapján 4 kategóriát állítottunk föl: a nagyon hasonló, hasonló, különböző és a nagyon különböző kategóriákat.

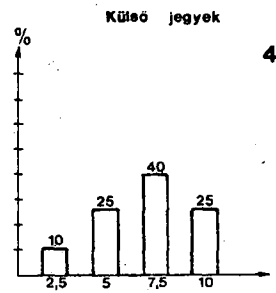
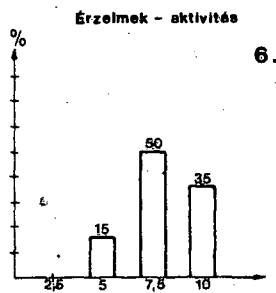
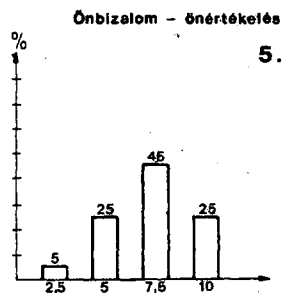
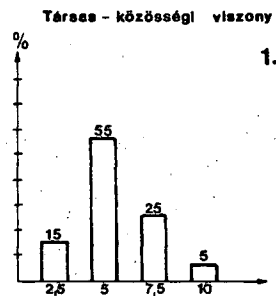
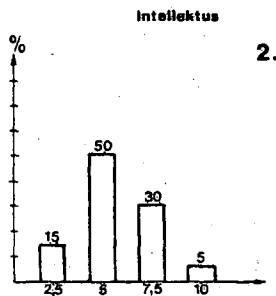
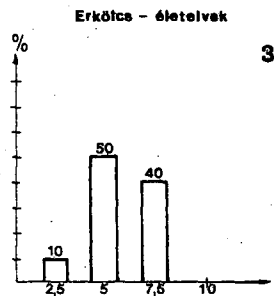
3.sz.

A baráti párok önjellemzésének távolsága

4.sz.

A baráti párok társjellemzésének távolsága

Először emeljük ki azokat a tulajdonságcsoportokat, amelyekben mindkét összehasonlítási szintet alapul véve a barátok nagyobb hányada hasonlónak vagy nagyon hasonlónak mondható. Ilyen tulajdonságnyaláb az intellektuális jegyek, valamint az erkölcsi sajátosságok csoportja. Az intellektuális szféra hasonlóságának fontosságát támasztja alá az a megfigyelésünk is, hogy a tanulók jelentős százaléka nagyon hasonló tanulmányi eredményü barátot választ. A morális vagy erkölcsi szférában található hasonlóság mértéke egyenes arányban nő a baráti kapcsolat "életkorával". Nyilvánvalóan arról van szó, hogy a morális ítéletekben való egyetértés lényegében feltétele a barátok összehangolt gondolkodásának illetve tevékenységének.

Ugyanakkor az "érzelmekek-aktivitás-akarat" tulajdonságcsoportban mind a két összehasonlítási szinten azt tapasztaljuk, hogy a barátok egymástól különböznek, illetve komplementerek. Ezt úgy értelmezhetjük, hogy a baráti kapcsolaton belül zajló emocionális történetekben nem feltétlenül azonos feszültségi vagy aktivitási szinten vesz részt a pár mindkét tagja. Gyakori, hogy az egyik emocionálisan túlfűtött, míg a másik visszafogottabb.

Ugy szintén különbözőnek mutatkozik a baráti párok többsége a külső jegyek vonatkozásában. A külsőre vonatkozó tulajdonságok nem igazán lényeges szempontjai a barátválasztásnak, s ezt az interjú pszichológiai elemzése is megerősíti.

Az önbizalomra, önértékelésre vonatkozó tulajdonságok terén az önjellemzések alapján a legnagyobb hasonlóságot tapasztaltuk. A társjellemzések szintjén ugyanakkor lényegesen kevesebb volt a hasonló baráti párok aránya. Ennek az ellentmondásnak az okát a még bizonytalan énképben, az önismere-ti-önértékelési labilitásban kell keresnünk, mely jelenségre már több hazai szerzőnk hívta fel a figyelmet /Duró, 1982, Harsányi, 1968/.

Amiben nagyon hasonlóak a barátok, az a bizonytalan önértékelés, s ez önjellemzésük szintjén realizálódik. Ugyanakkor barátaikat jellemezve ezt már igyekeznek elfedni, s ez a kép kissé az eltorzított valóságot tükrözi.

Figyelemre méltó összefüggést kapunk a társas- közössé-

gi viszony tulajdonság-nyalábban. Míg az önjellemzésnek szintjén egyaránt jellemző a baráti párokra a hasonlóság és a különbség is, addig a társjellemezéseknél a párok 70 %-a hasonlóságot mutat. Ezen elletmondás feltételezésünk szerint azzal magyarázható, hogy a tanulók barátaik jellemzéseit igyekeztek közelíteni a szociális ügyesség szférájában elfogadott normatív elváráshoz, amelynek a tényleges megfelelés egy közösségen belül igen lényeges kritérium. Valójában reálisabb képet mutatnak az önjellemzések távolságai, ahol közel azonos arányban találunk a szociális készségek szempontjából hasonló, illetve komplementer barátokat.

Rövid áttekintésünket összegezve megállapíthatjuk, hogy populációnk 30 %-ára jellemző az, hogy hasonlóknak mutatkoznak a vizsgált tulajdonságcsoportok $2/3$ -ad részében. Különböznek illetve komplementernek találtuk a tanulók 45 %-át a tulajdonságcsoportoknak $2/3$ -ad részében. A barátok 25 %-ára egyaránt jellemző a komplementaritás és a hasonlóság.

Ugy véljük, hogy kutatási eredményeinkből kiemelve néhány részterületen sikerült bemutatni vizsgálódásunk irányát, s érzékeltetni problémafelvetésünk gyakorlati jelentőségét. Eredményeink felhívják a figyelmet arra, hogy középiskolásaink 70 %-a választ barátot abból az osztályból, illetve iskolából ahol tanul. Tehát lényegében az iskolai együttes tevékenység, az iskolai munka bizonyos értelemben közvetítője és megteremtője ezeknek a kapcsolatoknak.

Ugyanakkor a barátság emocionális funkciója, amelyet a tanulók igen fontosnak tartanak - csak valamilyen együttes tevékenységbe ágyazottan jelenhet meg, amelyre a tanítási órán túl is lehetőséget kell biztosítani. Eredményeink tükrében megállapíthatjuk, hogy a baráti kapcsolatok a szocializációs folyamatban csak akkor tölthetnek be pozitív szerepet, ha azok spontán és szervezett alakulásához a család, az iskola, továbbá a különböző közművelődési intézmények megfelelő lehetőséget és feltételeket biztosítanak.

Irodalom

- ALLPORT G.W. 1979, Az attitűdök. Az attitűdök pszichológiai kutatásának kérdései. /Szerk. Halász László - Hunyady György - Marton Z. Magda/ Akadémiai Kiadó. Bp., 41-56. old.
- ARONSON E, 1978, A társas lény. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Bp. 331. old.
- ASCH. S.E, 1952, Személyekről alkotott benyomások. Szociálpszichológia. /Szerk. Hunyady György/ Gondolat Kiadó. Bp. 137-152. old.
- BUDA Béla, 1965, Az emberi kapcsolat mint szociálpszichológiai probléma. Valóság 9.sz. 91-101.old.
- DURÓ Lajos, 1979, A személyközi viszonyok fejlődése a gimnázium első osztályában. Acta Universitatis Szegediensis de A. József Nom. Sectio Paedagogica 21. /Szerk. Ágoston György-Duró Lajos/ Szeged. 5-32. old.
- DURÓ Lajos, 1982, Az értékorientáció pedagógiai-pszichológiai vizsgálata. Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae Sectio Paedagogica et Psychologica 24.
- FARAGÓ Klára - László János, 1979, A személyek közötti vonzalom szociálpszichológiai kutatása. Pszichológiai Tanulmányok XV. Akadémiai Kiadó. Bp. 273-311. old.
- GAZSÓ Ferenc - PATAKI Ferenc - VÁRHEGYI György. 1971. Diákéletmód Budapesten. Gondolat Könyvkiadó. Bp. 303. old.
- HARSÁNYI István, 1968. Milyen személyiségtulajdonságok megjelölésével értékelik egymást iskolásaink? Akadémiai Kiadó. Pszichológiai Tanulmányok XI. Bp. 199-217. old.
- HUNYADY György, 1975, Tanulók interperszonális viszonyának és személypercepciójának kutatási stratégiái. MTA. Pszichológiai Tanulmányok XIV. Akadémiai Kiadó. Bp. 359-369.old.

KON I. SZ. 1977, A barátság. Kossuth Könyvkiadó. Bp. 293.old.

RADNAI Béla, 1959, Önértékelés- mások értékelése. MTA Pszichológiai Tanulmányok II. köt. Akadémiai Kiadó, Bp. 213-227 old.

Szociálpszichológia /Secord P. Backman C.W./ 1968, Kossuth Könyvkiadó. Bp.

VASTAGH Zoltán, 1980, Mikrocsoportok az iskolai osztályokban. Akadémiai Kiadó. B. 191. old.

Frau Sebő Márta Szenes

Angaben zur umsichtigen Analyse der Freundschaftsverbindungen von Mittelschülern

In der Entwicklung der Persönlichkeit unserer Mittelschüler spielen die intimen Freundschaftsverbindungen, die Möglichkeiten zur gemeinsamen Gestaltung des Wertsystems, des Interesses, der Denkweise sowie der Empatie sichern, eine zentrale Rolle.

Von den die Freundschaftsverbindungen beeinflussenden psychologischen, pädagogischen und soziologischen Faktoren wurde die Rolle der Familie in der Gestaltung der geselligen Verbindungen der Schüler, die Erwartungen der Schüler der Freundschaft gegenüber sowie die in der Persönlichkeit der Freunde auffindbaren komplementären und ähnlichen Merkmale analysiert. Im Laufe der Forschungen wurden mehrere Methoden angewandt: die soziometrische Untersuchung, die Attitüdenskala, Auswertung der Eigenschaftsliste.

Es geht aus den Untersuchungsergebnissen hervor, dass die Schüler der Mittelschule die gegenseitige Kenntnis, das Vertrauen, die Liebe, das gemeinsame Interesse, die gemeinsame Freizeitgestaltung für die Freundschaft als sehr wichtig ansehen. Die Eltern verbringen nur einen sehr geringen Teil ihrer Freizeit mit ihren Freunden. 90 % des Beisammenseins machen die engeren verwandschaftlichen Beziehungen aus. Es ist charakteristisch, dass der Jugendliche weder durch die indirekte noch durch die absichtliche Beeinflussung dazu veranlasst wird, die Freundschaftsverbindungen in den alltäglichen Lebensraum der Familie hineinzupassen. Die Ergebnisse lenken die Aufmerksamkeit auf die inhaltliche Fülle der inneren Welt der Freundschaftsverbindungen; eine ähnliche Fülle lässt sich in der Sphäre des Intellektuellen und des Ethischen bzw. auf dem Gebiet der soziabilität finden. Hinsichtlich der emotionalen und der Willensfaktoren bzw. der äusseren Merkmale der Persönlichkeit können die Freunde vorwiegend als komplementär bezeichnet werden.

AZ ACTA PAEDAGOGICA ET PSYCHOLOGICA EDDIG MEGJELENT SZÁMAI

1. Gyűjteményes kötet, 1956. Tartalom:
 - Tettamanti Béla: Művelődés és nevelésügy az ókori görög városállamok virágzásának és válságának korában
 - Király József: Az idegrendszer plaszticitása és a nevelhetőség
 - Király József: Új készülék reakcióidő határozására
 - Király József: Kereszturi Ferenc
 - Muhy János: Schwarz Gyula kulturpolitikai nézetei
2. Király József: A színes hallás és a feltételes reflex, 1957.
3. Tettamanti Béla-Geréb György: Vita Comenius világnézetéről és ismeretelméleti állásfoglalásáról, 1957.
4. Kunsági Elemér: A gimnáziumi biológiai gyakorlatok vezetésének szak módszertani kérdései, 1958.
5. Makai Lajos: A gimnáziumi fizikai gyakorlatok vezetésének szak módszertani kérdései, 1958.
6. Gyűjteményes kötet, 1962. Tartalom:
 - Dr. Ágoston György: A tudományos kutatómunkára nevelés lehetőségei a magyar felsőoktatási intézményekben
 - Dr. Duró Lajos: A középiskolai kollégiumi nevelőtanárképzés néhány kérdése
7. Gyűjteményes kötet, 1963. Tartalom:
 - Dr. Ágoston György: Előszó
 - Dr. Duró Lajos: A tanárjelöltek pszichológiai gyakorlatának nevelő hatása
 - Dr. Nagy József: A III. éves tanárszakos egyetemi hallgatók iskolai megfigyeléseinek tapasztalatai
 - Dr. Kunsági Elemér: A vidéki iskolai gyakorlatok néhány tapasztalata

8. Gyűjteményes kötet, 1964. A Szegedi József Attila Tudományegyetem Neveléstudományi és Lélektani Intézetében készült disszertációk I. Tartalom:
- Orosz Sándor: Középiskolai fogalmazástanítás /1962/
 Nagy József: Az idegen nyelvi készségek és jártasságok kialakításának néhány problémája /1963/
 Nagy Istvánné Varga Margit: Önálló munka földrajzórán /1964/
9. Gyűjteményes kötet, 1965. A Szegedi József Attila Tudományegyetem Neveléstudományi és Lélektani Intézetében készült disszertációk II. Tartalom:
- Németh Kálmán: A tanulói személyiség pszichológiai megismerésének néhány elméleti és gyakorlati problémája /1965/
 Veczkó József: A környezeti ártalmak és személyiségzavarok néhány pszichológiai problémája /1965/
 Veszprémi László: A pszichofizikai regenerálódás hatása a tanulók munkateljesítményére /1964/
10. Gyűjteményes kötet, 1966. Tartalom:
- Dr.Ágoston György: Az oktatás korszerűsítése mint társadalmi szükséglet
 Dr.Duró Lajos: A szociometriai módszerek pedagógiai alkalmazásának metodológiai problémáiról
 Dr.Orosz Sándor: A középiskolai tanárjelöltek nevelési gyakorlatáról
11. Dr.Orosz Sándor: A tanulók fogalmazási teljesítményének egzakt mérési lehetőségéről
 Dr.Veczkó József: Adatok a tanulók iskolához való viszonyának pszichológiai vizsgálatához
 Kerekesné Nagy Mária: A gimnáziumi pszichológia-oktatás személyiségalkotó hatásáról
12. Dr.Ágoston György, Kerekesné Nagy Mária, dr.Kunsági Elemér, Nagyné dr.Varga Margit, dr.Nagy János, dr.Rózsa Éva és dr.Orosz Sándor: A IV. osztályos gimnáziumi tanulók körében végzett, a hazafias nevelés eredményeit vizsgáló felmérés tapasztalatai
 Dr.Rózsa Éva: A pedagógiai szociológia a gyakorló pedagógus munkájában
 Dr.Veczkó József: A tanulók iskolához való viszonyát alakító hatások pszichológiai vizsgálata
13. Dr.Nagy János: A Tanácsköztársaság közoktatásügyi tapasztalatainak felhasználása szocialista közoktatásügyünk fejlesztésében a felszabadulás után
 Dr.Ágoston György-Dr.Kunsági Elemér: A gyermekek eszményképeinek vizsgálata

- Dr.Duró Lajos: A személyiség szociometriai vizsgálatának módszertani problémái
- Dr.Veidner János: A fajsúly-fogalom, a súly- és a fajsúlyszámítás elágazásos programja az általános iskola 6. osztályában
14. György Ágoston: Des formules de coopération gouvernement-
-Université pour l'application d'un programme de
recherche pédagogique /Document de travail pour la
réunion d'experts sur la recherche pédagogique
Toronto /Canada/, 26-30 aout 1968/
- Irena Wojnar: /Warszawa/: L'art et formation humaine
intégrale
- Éva Rózsa: Die Formen der ganztätige Bildung und Erziehung
in Ungarn und die wichtigaten. pädagogischen
Erfahrungen
- András Vágvölgyi: Young graduates and identification with
their chosen career
- József Veczkó: Psychologische Überprüfung der Kenntniss,
die Lehrer in den Grund- und Oberschulen von den
Schülern besitzen
15. György Ágoston: Beziehungen zwischen Mittelschulunterricht
und Hochschulstudium in Ungarn
- Sándor Orosz: Particular System of Measuring the Level of
Knowledge in Hungary, Conforming to the
Possibilities of the Integrated Schools-system
16. Éva Rózsa: Möglichkeit der Modernisierung des Unterrichts
in der Tagesheimschule
- József Veczkó: Data on the Pedagogic psychologice Study of
the Relation of the Pupils to School
- József Nagy: Standard Grade
- Margit Varga-Nagy: The Concept and Didactic Value of the
Work Sheet
17. György Ágoston-Sándor Orosz: An Experiment to Transform
the Structure of Secondary School Education
- Helmut Breuer: Methodologische und Methodische Aspekte
einer Frühdiagnose von Voraussetzungen für den
Erwerb der Schriftsprache
- József Veczkó: Pupils Opinion of Their Teachers Behavioura
Forms
- Elemér Kunsági: An Investigation of the Ideals of Secondary
School Students
18. Dr.György Ágoston: Le Communauté en tant Qu'Éducateurs
Dr.Éva Rózsa: Freizeit in der Tagesheimschule
Dr.Jenő Gergely: Moralische Urteile von in der Pubertät
Hörgeschadigten Schülern

- Dr. András Zakar: Motive und Gestaltungsfaktoren der Berufswahl in der Pubertätszeit
- M. Radtke - Dr. G. Hahn: Methodologische und Ideologisch-Theoretische Grundpositionen einer neuen Methode zur Ermittlung wesentlicher Erziehungsergebnisse
19. Dr. György Ágoston: The structure of educational research and its coordination
- Dr. Imre Csizsár: Experimental cathingaup process in facultative subject group secondary education
- Dr. Keményné, Erzsébet Gyimes: Über Zusammenhänge zwischen den interpersönlichen Beziehungen der Wertorientation der Persönlichkeit
- Dr. József Nagy: Themakompensations Unterricht
20. Dr. Máderné Kiss Márta: A Pedagógiai Tanszék oktatóinak szakirodalmi publikációi. Bibliográfia /1958-1978/
- Ágoston György: Kísérleti terv a gimnáziumi és szakközépiskolai képzés átalakítására egységes középiskolai képzés differenciált ágazataivá
- Nagy József: Kvantitatív pedagógiai értékelés
21. Dr. Duró Lajos: A személyközi viszonyok fejlődése a gimnázium első osztályában
- Dr. Gergely Jenő: A tantárgycsoport választásának értékorientációs tényezői a gimnáziumi fakultatív képzési kísérletben
- Dr. Veczkó József: Serdülőkoru tanulók tantárgykedveltségének pedagógiai, pszichológiai vizsgálata
- Dr. Zakar András: Az első osztályos középiskolai tanulók pályaválasztási szándékainak értékorientációs tényezői
22. Dr. Ágoston György: A munkára nevelés
- Dr. Gergely Jenő: Gimnazisták értékorientációjának vizsgálata az életpálya vonzó indítékai alapján
- Dr. Kunsági Elemér: 17-18 éves tanulók hazafias eszményképei és munkaideáljai
- Dr. Nagy József: A tudás létezési módjai. Megjelenési formái és funkciói
- Dr. Zakar András: A pályaválasztási értékorientáció pszichológiai vizsgálata harmadik osztályos középiskolai tanulók körében
23. Dr. Ágoston György: Nevelés a tanórán kívül
- Dr. Gergely Jenő: Az érdeklődés szerepe a pedagógiai és pszichológiai elméletekben
- Dr. Kékes Szabó Mihály: Középiskolai tanulók közösségi tevékenységének vizsgálata

Dr.Zakar András: Az érettségiző fiatalok pályaválasztási identifikációjának pszichológiai vizsgálata

Dr.Ágoston György-dr.Nagy József: Tájékoztató jelentések a JATE Pedagógiai Tanszékén az elmúlt tervidőszakban /1977-80/ a 6-os kutatási főirány keretében végzett kutatásokról

Dr.Duró Lajos-dr.Gergely Jenő-dr.Zakar András-dr.Veczko József: Tájékoztató jelentések a JATE Pszichológiai Tanszékén az elmúlt tervidőszakban /1977-80/ a 6-os kutatási főirány keretében végzett kutatásokról

24. Duró Lajos: Az értékorientáció pszichológiai vizsgálata

Készült: a Szegedi Magas- és Mélyépitőipari Vállalat
Sokszorosító üzemében.

Felelős vezető: Mazán Jánosné